

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ",

ΚΜΩΝ, ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τή Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

« ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους, 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά τὸ Ἐσωτερικὸ δρ. 20 τὸ χρόνο.
 > 10 τὸ ἑξάμηνο.
 Γιά τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. 25 τὸ χρόνο.
 > 15 τὸ ἑξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΤΗΝ Εὐρώπη ἡ ἐργατικὴ ζήμωση γίνεται ἀπὸ μέρα σὲ μέρα μεγαλύτερη. Στὴν Ἀμερικανὴ μά-
 λιστα τὰ πράγματα τείνουν νὰ πάρουν κάποιον ἐπι-
 κίντυνο δρόμο, ἐπικίντυνο δηλαδὴ γιὰ τοὺς ἀστούς
 πὸν βλέπουνε μὲ ἀπορία τοὺς πὸς ἡ ἐργατεία τῆς Ἀ-
 μερικῆς ἔπαψε πιά νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὶς παλιές τῆς
 συντηρητικὰς ἰδέες καὶ γυρίζει τὸ αὐτὴ τῆς νάκοισει
 τὸ φῦσημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀνέμου πὸν φουσᾷ
 ἀπὸ τὴν ἐπαναστατημένη Ρωσία. Καὶ μᾶς
 ἔρχεται στὸ νοῦ ἡ σκέψη: Τί κάνουνε οἱ δικοὶ μας
 ἐργάτες; Δὲ μιλῶμε γιὰ ἐπανάσταση. Ἐνα τέτοιο πρᾶ-
 μα θὰ εἶτανε σήμερα πρόδρομο στὸν τόπο μας τὸν κα-
 θυστερημένο ἰδεολογικά. Μὰ γιὰ τὴ μὲρφωση τοῦ ἐρ-
 γάτη πὸν θὰ φέρει ἀργά ἢ γλήγορα τὸ ζήτημα, δὲ
 βλέπομε νὰ γίνεται καμιὰ σοβαρὰ προσπάθεια. Ὅ,τι
 γίνεται μὲ τὶς λιγοστὲς σοσιαλιστικὰς μπροσοῦρες
 εἶναι ἓνα δυὸ σοσιαλιστικὰ φύλλα πὸν βγαίνουνε, εἶναι
 μιὰ φιλότιμη βέβαια προσπάθεια, σχεδὸν ἀσήμαντη
 μπρὸς στὸν ὄγκο τῆς δουλειᾶς πὸν πρέπει νὰ γίνει.
 Ὁ Ἕλληνας ἐργάτης εἶναι κατὰ βάθος σοσιαλιστικὰ
 ἀνύποπτος. Ἀληθινὰ τοῦ λείπει κάθε εἶδος μὲρφωση.
 Ποῦτε νάκοισουμε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Νὰ διδαχτεῖ πὸς
 ἔχει ὄχι μόνον δικαιώματα μὰ καὶ καθήκοντα. Νὰ ξε-
 καθιστοῖ καὶ νὰ ἀναθεωρήσει κάποιες ἰδέες πὸν φαί-
 νεται πὸς βρῶσκονται σὰ σκοτισμένες μέσα στὸ
 μυαλό του, σὲ κάποια ἀξιοπρόσηνη σύχωση, σάν ἓνα
 εἶδος σοσιαλιστικὸ νεφέλωμα πὸν δὲν τοὺς ἐπιτρέπει
 νὰ ἰδοῦνε τὰ πράγματα καθαρά. Ὅχι γιὰ νὰ ἐπιθρα-
 δύνουνε τὴν κίνηση πὸν ἀξίεπαινα γίνεται μὰ γιὰ νὰ
 τὴν καθοδηγήσουνε μεθοδικὰ σὲ τρόπο πὸν νὰ βροθεῖ
 τέλεια παρασκευασμένη τὴν κοίσιμη ὁδὸ. Ὁ ἐργάτης
 νοιαστὰ θὰ προσζητηθεῖ εἰς ἑδῶ ἀπὸ τὴν ἀναπότρεπτη
 βίβη τῶν ποταμιῶν νὰ εἰπεῖ καὶ αὐτὸς τὴ γνώμη του
 πάνω σὲ ἅλα τὰ μεγάλα κοινωνικὰ ζητήματα πὸν συγ-
 γλανάζωμε σήμερα τὴν ὑπόληψιν ποῦτε νὰ εἶναι σὲ
 θέση νὰ τὰ νοιώσει οὐτὰ τὰ ζητήματα σὲ ὅλο τὸ βά-
 θος τοὺς μὲ ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη ἠθνοσυνείδηση, μεθο-
 ρητικότητα καὶ ἐπιγνώση τῆς σοβαρότητάς τοὺς δικῶς

ἐπαναστατικὸς ὑστερισμὸς καὶ ἀνατρεπτικὸς ἰδεολο-
 γίαις πὸν δίχως ὀρισμένες προϋποθέσεις ὄχι μόνον δὲν
 ὠφελοῦνε μὰ καὶ βλάπτουνε τὸ ζήτημα. Θέλομε τὸν
 Ἕλληνα ἐργάτη ὄχι μόνον μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ ὁρμή
 μὰ καὶ μὲ τὸν ἀπαιτούμενο φωτισμὸ πὸν θὰ τοῦ δεί-
 ξει πὸς πρέπει νὰ μεταχειριστεῖ τὴν τεράστια δύναμή
 του. Σὲ αὐτὸ πρέπει νὰ συγκεντρωθοῦνε οἱ ἐνέργειαι
 ὅλων τῶν Ἑλλήνων σοσιαλιστῶν.

Ο ΠΟΙΟΣ εἶχε τὸ μεγάλο ἀτύχημα νάρθει σὲ κά-
 ποίαν ἐπαρῆ μὲ δημόσιον Ἑλληνικὸ γραφεῖο θὰ
 δικαιώσε κάποιον ἰδιότροπο, πὸν ἀναγκασμένος κάποτε
 νὰ περιπλανηθεῖ μέσα σ' ἓνα ὑπουργεῖο καὶ νὰ με-
 λετήσῃ «ἐκ τοῦ σύνεγγυς» τὴν ὑπάλληλικήν δεσποτεία,
 ἔφρασε στ' ἀκόλουθο ἀπελπιστικὸ συμπέρασμα;

—Οἱ Ἀθῆνες στὴν ἀρχαιοῦτητα εἶχαν τοὺς «κραι-
 κοντα τυράννους» καὶ λίγο ἔλειψε νὰ βουλιάζουνε.
 Πὸς ἀντέχομε ἐμεῖς σήμερα πύθομε ἓνα ἑκατομ-
 μῖριο περίπου τυράννους καὶ τυραννίσκους πάνω στὸ
 σθέρκο μας;

Γιατὶ εἶσι δυστυχῶς εἶναι. Κάθε Ρωμῶς ὑπάλλη-
 λος, ἀπὸ τὸν κλητῆρα τοῦ Ὑπουργεῖου ἴσαμε τὸν
 τμηματάρχη, καὶ ἀκόμα παραπάνω, (ἔξω ἀπὸ λιγοστὲς
 καὶ τιμητικώτατες ἐξαίρεσεις), γίνεται ἀληθινὸς
 τυράννος στὸ δυστύχησμένο ραγιά πὸν βροθεῖ στὴ
 σκληρῇ ἀνάγκῃ νὰ καταφύγῃ σ' αὐτόνε, ζητώντας
 τὸ δικαίωμα. Εἶναι ζήτημα αὐτὸ πὸν ἀξίζει νὰ μελε-
 τηθεῖ πλατιά γιατί θὰ δώσει σωτήρια διδάγματα στὴν
 κατοπινὴ ὑπάλληλική γενιά καὶ ἴσως φέρει καὶ κάποια
 μικρὴ καλύτερησι. Ἐμας δικὸς μου, ὁ Ταγμάτορος,
 ποῦτνε τώρα νὰ ἐργάζεται σὲ κάποιο Ὑπουργεῖο
 (ὡς «Γενικὸς ὑφιστάμενος ὅλων τῶν Ἑλλήνων προ-
 ἰσταμένων» καθὼς αὐτοπιλοφοροῖται, παίζοντας)
 καταλάστανε στὴν ἐργασία αὐτῇ, συγγραφόντας τὴ
 «Ζαῖή ἐν ὄσ Ὑπουργεῖο»—μὰ σεία ἀπὸ
 σάτσα, παυμένα ὅλα ἀπὸ τὸ φυσικόν. Ἡ παλιά καὶ ἡ
 καινούσια, ἡ συγκαιρινὴ, ὑπάλληλικὴ μανταλιτὴ θὰ
 ξεπροβῆλλομε μέσα ἀπ'αὐτὰ τὰ σάτσα τοὺς καὶ ὅταν τὸ
 βιβλίον τελειώσῃ καὶ τυπωθεῖ θὰ δώσει στὸ Ἑλληνικόν
 κοινὸν μιὰ ζωγραφικὰ ἀποκρίσιν τῆς Ἑλληνικῆς ὑπάλλη-
 λικῆς. Γιατὶ ἀξίζει ἀληθινὰ ν' ἀθανασιστεῖ αὐτὸς ὁ
 κλάδος τῆς δημοσίας ζωῆς μας καὶ τῆς ραγιαδοσίνης
 μας.

ΑΥΤΟΝΕ τὸ ραγιαδισμό καὶ αὐτὴ τὴν ὑπάλλη-
 λικὴν τυραννίαν τὰ γυπάζει ἀλύττητα μὲ μιὰ
 καινούσια ἐγκύκλιόν του ὁ Γενικὸς Διοικητῆς τῆς Λι-
 ττικῆς Μακεδονίας καὶ Ἰ. Γ. Ἡλιάκης. Ἡ ἐγκύκλιον αὐτῇ
 ἀσκημένη σὲ γλώσσα ζωντανή, ὄχι δυστυχῶς καὶ κα-
 θάρια δημοτικῇ, ἀπειθύνεται στὸ λαὸ τῆς Διτικῆς
 Μακεδονίας καὶ τοῦ συσταίνει, ἀρχὴ ἀρχὴ, νῶρχειται
 εἴφορα καὶ μόνος του ὁ πολίτης στὰς Ἀρχὰς γιὰ νὰ
 λείη τὸ πασάπονό του καὶ νὰ ζητάει τὸ δικαίωμα του.

Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ καὶ Ἡλιάκης, θυμίζοντας στοὺς
 πολίτας πὸς μὲ μιὰν ἄλλη ἐγκύκλιόν του ἔλεγε ὅτι «ὁ
 λαὸς δὲν ἔχει καλύτερο ποσοστῆ τῶν συμφερόντων
 του ἀπὸ τὰς Ἀρχὰς καὶ ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκη κανένα
 δῶμεσο γιὰ νὰ παρουσιασθεῖ μπροστά τους. Μὲ με-
 νόλη μου εὐχαρίστησον παρατηροῦ πὸς ὅλοι καταλα-
 βὸν τὴν εἰλικρίνεια, μὲ τὴν ὁποίαν ἐργάσαμε τὴν ἐγκύ-
 κλιον αὐτῇ. Ὁ λαὸς ἔρχεται εἰς τὰς Ἀρχὰς καὶ αἱ
 Ἀρχαὶ τοῦ δίδουν τὸ δικαίωμα του.»

Ὁ ἀληθινὰ μοντέρνος αὐτὸς ἀνώτερος ὑπάλληλος

τοῦ Κράτους ἔρχεται νὰ ἐπικυρώσει μὲ τὴν ἐγκύκλιό του ὅλα ὅσα γράφομε παραπάνω γιὰ τὴν ὑπαλληλικὴ τυραννία, γιατί νὰ ποὺ ἀναγκάστημε νὰ κάμει ἐγκύκλιο γιὰ νὰ ξεδιρδέψει τὸ λαὸ καὶ τότε συνηθίσει νὰ βλέπει τὸν Ἕλληνα ὑπάλληλο σὰ φίλο καὶ προσταίτη κι ὄχι σὰν ἐχθρὸ καὶ τύραννο.

Κ ΑΙ ἑξακολουθεῖ ὁ κ. Ἡλιάκης νὰ δίδει συμβουλές καὶ ὁδηγίας στὸ λαὸ καὶ ἀκόμα τὸν βεβαιώνει πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ κάνει «γὰ νὰ τὸν συνηθίσει νὰ ζεῖ ἐλεύθερος». Καὶ κάνει ὅλ' αὐτὰ γιατί, καθὼς λέει, «ἐπειὶ φρονεῖ πὼς πρέπει νὰ εἶναι ἡ φιλελεύθερη διοίκηση». Τοῦτο βέβαια εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὶς παλιές συνήθειες ποὺ ὁ ἄρχοντας σ' ἓναν τόπο εἶτανε μακριὰ ἀπὸ τὸ λαὸ Ἄλλὰ σήμερα ὅλοι πρέπει νὰ καταλάβουνε πὼς κι ὁ ἄρχοντας εἶναι πλασμένος ἀπὸ τὰ ἴδια ὄντια ποὺ εἶναι πλασμένοι οἱ ἄνθρωποι.»

Λ ΥΠΟΥΜΑΣΤΕ πὼς δὲ μᾶς περισσεύει τόπος νὰ δημοσιεύουμε ὁλόκληρη τὴν ἐγκύκλιο τοῦ κ. Ἡλιάκη. Ὁ κ. Ἡλιάκης διατάζει «νὰ τοιχοκολληθεῖ ἡ ἐγκύκλιο αὐτὴ σ' ὅλες τὶς ἐκκλησίες καὶ τὰ τζαμιά, στὰ δημόσια, τὰ κοινοτικά καὶ τὰ δημοτικά καταστήματα καὶ τὶς πλῆτεῖς τῶν χωριῶν καὶ τῶν πόλεων». Ἐμεῖς εἴμαστε παραβέβαιοι πὼς ἂν τὴ διάβαζε τὴν ἐγκύκλιο τοῦ ὁ κ. Βενιζέλος θὰ διατάζε νὰ τυπωθοῦνε μὲ μεγάλα, πελώρια ψηφία τὰ κυριώτερα μέρη της καὶ νὰ τοιχοκολληθεῖ ἀπὸ ἓνα ἀντίτυπο πάνω ἀπὸ τὰ γραφεῖα ὅλων τῶν ἀνωτέρων καὶ κατώτερων ὑπαλλήλων «πρὸς σωφρονισμόν καὶ διδασκαλίαν» τους. Θάπρεπε, μὰ τὴν ἀλήθεια, ὁ κάθε Ρωμηὸς δημόσιος ὑπάλληλος, μικρὸς ἢ μεγάλος, νὰ φιλοδοξεῖ νὰ γίνεῖ λίγο Ἡλιάκης γιὰ νὰ ξανασάνει πιά κι αὐτὸς ὁ συφορεσιμένος τόπος.

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ,"

(Τὸ καινούριο, θαυμάσιο ἀναγνωστικὸ τῆς Ν' τοῦ Δημοτικοῦ τῶν κ. κ. Α. Καρχαβίτσα καὶ Ε. Παπαμυχαήλ.)

ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΙΩ ΠΟΥ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΡΑ ΣΑΡΡΑΓΔΑ

Ἀπὸ γορὲς τὴν ἐβδομάδα περνᾷ ἀπὸ τὸ χωριὸ ὁ ἀγροτικὸς ταχυδρόμος. Οἱ χωρικοὶ γνωρίζουν τὴν ὄρα ποῦ θὰ ἔρθῃ καὶ μαεῖονται στὴ μικρὴ πλατεῖα, ἔξω ἀπὸ τὸ μοναδικὸ μαγαζάκι.

— „Ἐχω γράμμα;“

— „Τὴν ἄλλη γορὰ θὰ ἔχῃς.“

— „Ἐγὼ ἔχω;“

— „Ἐχεῖς, καὶ σπασμένο μάλιστα. Λίρες θὰ ἔχῃ μέσα.“

Ἔτσι ομοῦτ' αὐτὸς ὅλους χαμόγελα, ποὺ δίνει τὴ χαρὰ, κάποτε καὶ τὴ λύπη, καὶ παρηγορεῖ τοὺς περισσότερους μὲ τὴν ἐλπίδα. Καὶ τὰ χαμόγελα τοῦ ταχυδρόμου ἔχουν τὸ σκοπὸ τους, γιατί ἀπ' ὅλους περιμένει φιλοδόχημα.

Μιά μέρα, τὴν ὥρα ποὺ μαεῖνε τὰ γράμματα, τὰ δέματα καὶ τὰ φιλοδορήματα γιὰ νὰ φύγῃ, παρουσιάστηκε μὲ γοιούλα. Σακετὴ ἀκουμποῦσε σὺν ροζιά-ροκο ραβδάκι της. Τοῦ ἔδωσε ἓνα δέμα κι ἓνα εἰκο-

σαράκι.

Τὸ κοίταξε ὁ ταχυδρόμος καὶ τῆς εἶπε ἀπότομη :

— „Νὰ δεθῇ τὸ δέμα κανονικά καὶ νὰ γράψῃς τὸν τόπο ποὺ θὰ πάῃ. Μὲ τὸ εἰκοσαράκι δὲν πάει. Χοιιάζεται μισὴ δραχμὴ!“

— „Τί; πὼς;“ ἔκανε ἡ γοιούλα. Καὶ πλησίασε ν' ἀκούσῃ καλύτερα.

— „Νὰ δεθῇ τὸ δέμα κανονικά. Νὰ γράψῃς τὸν τόπο ποὺ θὰ πάῃ καὶ μὲ τὸ εἰκοσαράκι δὲν πάει. Χοιιάζεται μισὴ δραχμὴ!“ Ἐσάειπε ὁ ταχυδρόμος δυνατώτερα.

Ἐκεῖνη δὲν κατάλαβε τίποτα. Ἦταν λίγο κορυφή. Μὰ καὶ ν' ἄκουε δὲ θὰ καταλάβαινε. Ἦταν γεμμένη ἀπὸ τὸ θοῦνὸ, ἀπὸ τὶς τοσπάνικες καλύδες.

— „Τὶ νὰ κάμῃ παιδάκι μου;“ ρώτησε πάλι. „δὲν κατάλαβα ἢ κοκομοῖρα.“

— „Ἄν ἔχω καιρὸ διάζουνα“ εἶπε πρὸ ἀπότομη ὁ ἀγροτικὸς ταχυδρόμος. „Ρώτησε νὰ μάθῃς.“

— „Τί λέει, παιδάκι μου, ρώτησε κάποιον ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς ποὺ ἔσπεκαν γύρω στὸν ταχυδρόμο, καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ δέμα. Ἀπὸς τὸ κοίταξε κι ἔβαλε τὰ γέλια.

— „Γιὰ ἰδὲς“ εἶπε σὺν διπλανό του. „Γράφει : „Στὴν Κατερινιώ μου, ποῦ εἶναι στὴν κερὰ Σμαράγδα.“ Ἐσάει πὼς ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει τὴν Κατερινίω της καὶ τὸν τόπο ποὺ κατοικεῖ ἡ κερὰ Σμαράγδα. Χά χά χα.“

— „Ὅλοι γέλιασαν.“

— „Ἄν πάει τὸ δέμα, γραφίτισσα“, εἶπε καὶ τὸ ἔδωσε πάλι σὰ χέρι τῆς γοιῆς.

— „Νὰ πάῃ, παιδί μου! νὰ πάῃ!“ ἐπιμένει ἡ γοιᾶ. „Ἐχω μέσα μιὰ γανέλλα κι ἓνα ζευγάρι κάλτσες, ποὺ τὶς ἔπλεξε ἡ ἐγγονή μου, ἡ Ἀργυρώ, ζοῦ μὴχη. Τὰ στέλω στὴν Κατερινιώ μου, ποὺ εἶναι σὺν κερὰ Σμαράγδα...“

Τώρα γέλασαν ὅλοι περισσότερο. Ἐξαιρου πωρᾶμερὸζει μερικὸς ἓνα παιδί μὲ πηλίκιο μαθητικὸ, ποὺ ἔχει γιὰ κορόνα χρυσοῦ κοκκουδάγια, παίρνει παρᾶμερα τὴ γοιούλα, παίρνει τὸ δέμα καὶ μπαίνει σὺν μαγαζάκι.

Βγήκε ἔπειτα, πήρε τὸ εἰκοσαράκι ἀπὸ τὴ γοιούλα πρόσθεσε κι αὐτὸ τριάντα λεπτά κι ἔδωσε τὸ δέμα στὸν ἀγροτικὸ ταχυδρόμο. Γνωρίζει ὕστερα στὴ γοιούλα καὶ τῆς λέει :

— „Μεῖνε ἡσυχῇ, κερὰ. Τὸ δέμα θὰ πάῃ στὴν Κατερινία σου χωρὶς ἄλλο!“

Τὰ γέλια εἶχαν πάψει.

— „Μπαρὰ τοῦ“ εἶπαν μερικὸι γέροι καὶ κόννησαν τὸ κεφάλι. Τὸ παιδί ἔδωσε τὸ χέρι στὴ γοιᾶ κι ἔγινε ἄγατο.

— „Χιλιόχροστο, παιδάκι μου. Νὰ σὲ χαρῆ ἡ κερὰ σου!“ εὐχρήθηκε ἡ γοιούλα. Καὶ πήρε τὸν ἀνήφορο νὰ γοιῶσῃ σὺν καλυδάκι της, ἀπάνω σὺν θοῦνὸ, σὺν τοσπάνικες καλύδες...

Οἱ ἀγράμματα κάνουνε κάτι σπουδαιότερο ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους: τὰ δημιουργοῦνε τὰ γράμματα.

Π α λ α μ ᾶ ς

Βαστοῦμε ρόπαλο σὺν χέρι, πολὺ γερό. Τὸ ρόπαλό μας εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Ψυχάρης